

Міністерство культури України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 4
від «20» грудня 2019 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ БЛОК-ФЛЕЙТА»
елементарного підрівня початкової мистецької освіти
(1-2 рік навчання)**

**Київ
2019**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта» 1-2 року навчання елементарного підрівня початкової мистецької освіти. Київ, 2019. 15 с.

Укладачі:

В. А. Дульдїєр – завідувач відділу духових та ударних інструментів Київської дитячої школи мистецтв № 5 ім. Л. Ревуцького, старший викладач класу кларнету, керівник оркестру духових та ударних інструментів Київської дитячої академії мистецтв ім. М. І. Чембержі, керівник оркестру духових та ударних інструментів, артист Національного академічного духового оркестру України;

В. Є. Баранова – викладач класу флейти Київської дитячої школи мистецтв № 5 ім. Л. Ревуцького та Київської дитячої музичної школи № 23;

І. С. Лозбін – викладач класу кларнета Дитячої музичної школи № 15 міста Києва, артист Національного академічного духового оркестру України.

Рецензенти:

Ю. М. Дондаков – викладач Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернат ім. М. В. Лисенка, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; доцент Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського;

Р. В. Зайцев – старший викладач Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; артист вищої категорії Національного академічного духового оркестру України.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Мета та завдання нормативного змісту типової навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта»	4
2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	5
3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу	7
4. Нормативний зміст і обсяг навчальної дисципліни та результати навчання	7
5. Форми і засоби поточного та підсумкового контролю	13
6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання	14
7. Список рекомендованої літератури	15

ВСТУП

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент блок-флейта**» (далі – типова навчальна програма) визначає загальний нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти 1-2 року навчання елементарного підрівня музичного спрямування.

Типова навчальна програма містить мету, завдання навчальної дисципліни відповідно до ключових компетентностей, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання.

Опанування нормативного змісту навчальної програми дає можливість здобувачам освіти застосовувати набуті в процесі навчання компетентності, визначені освітньою програмою з музичного мистецтва, інструментальні класи, у своєму повсякденному житті, а також продовжити навчання на *будь-якому професійному духовому музичному інструменті з 3-го року навчання* на елементарному підрівні музичного спрямування.

Типова навчальна програма орієнтована на здобуття базових навичок гри на духовому інструменті (блок-флейті) на першому-другому роках навчання елементарного підрівня здобувачами освіти (учнями) в мистецьких школах, а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом.

Відповідно до типової навчальної програми, яка розрахована на два роки навчання, рекомендовано застосовувати такі розрахунки: загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю може становити 140 годин (по 70 навчальних годин на рік) – із навантаженням 1 (одна) година на тиждень з фаху (35 годин на рік) та 1 (одна) година з варіативної частини (35 годин на рік) для підсилення результатів з фаху.

Нормативний зміст типової навчальної програми розрахований на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи). У зв'язку з природним фізичним розвитком дитини в цьому віці та для більш результативного навчання на основних духових інструментах *рекомендується 1-2 роки елементарного підрівня займатись на блок-флейті (сопрано німецької системи), а з 3-го року вже переходити на обраний професійний духовий інструмент.*

Типова навчальна програма також може бути реалізована особами старшого віку, якщо фізичний розвиток учня/учениці, їх здібності та можливості опанування навчального матеріалу та грою на основному духовому інструменті відповідають змісту навчального матеріалу гри на професійному духовому інструменті. За таких обставин навчання можна починати одразу з 3-го року елементарного підрівня за окремою навчальною програмою обраного духового інструменту.

Елементарний підрівень, що розрахований на чотири роки, може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, темпу опанування ним/нею всього обсягу навчального матеріалу та згодою батьків. У цьому випадку виклад передбаченого матеріалу прискорюється шляхом відведення більшої кількості годин тижневого навантаження на учнів.

Нормативний зміст типової навчальної програми базується на традиціях і сучасних досягненнях української, західноєвропейської та інших зарубіжних шкіл гри на духових інструментах і враховує актуальні потреби особистості у творчому самовираженні, формуванні образного мислення та емоційно-естетичного досвіду.

Типова навчальна програма є основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент блок-флейта»**, в якій конкретизується: тематика; послідовність викладу навчального матеріалу; комплекс художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів; заходи поточного контролю та обсяг годин на опанування учнями змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей і можливостей.

1. Мета та завдання нормативного змісту типової навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта»

Мета нормативного змісту типової навчальної програми – розвиток художньо-естетичного смаку; формування початкових навичок гри відповідної технічної складності на блок-флейті з належним ступенем емоційності; відтворення музичних творів із застосуванням засобів музичної виразності; вироблення мотивації до самостійного навчання шляхом залучення до пошуку, прослуховування, вивчення та виконання музичних творів для гри на блок-флейті.

Опанування типової навчальної програми сприяє:

формуванню та розвитку виконавського апарату – закладенню базових навичок гри на духових інструментах; постановці виконавського дихання, роботі над поставою корпусу учнів, відпрацюванню виконавських рухів та їх координації, технічної майстерності (техніки пальців та язика тощо);

володінню інструментом на належному початковому рівні;
ознайомленню учнів з елементарними засобами виразності з метою розкриття виразно-сміслових можливостей музичних творів;
формуванню системи регулярних домашніх занять.

Зміст типової навчальної програми передбачає поєднання музичних дисциплін (фах, читання нот з листа, ансамбль, музична грамота та практичне музикування тощо) в процесі послідовного набуття учнем/ученицею компетентностей:

- музично-виконавської;
- музично-теоретичної;
- компетентності з публічного мистецького виступу;
- загально-інтегрованої.

Реалізація нормативного змісту навчальної дисципліни, визначеного типовою навчальною програмою, спрямовано на виконання таких **завдань**:

у когнітивній (пізнавальній) сфері – формування нових знань, вмінь і навичок для успішного оволодіння технікою гри на блок-флейті; знання та розуміння практичного застосування базових засобів музичної виразності для відтворення характеру та настрою музичних творів; розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації й культурного самовираження у сфері музичного мистецтва;

у ціннісно-мотиваційній сфері – формування потреби в постійному розширенні культурного світогляду, естетичних поглядів та музичного смаку, інтересу до духового виконавства та музичного мистецтва загалом, усвідомлення його художньо-естетичної природи; потреби до активної участі в освітньому процесі; вміння якісно та усвідомлено організовувати самостійні домашні заняття; відповідальності за наявність результату;

в емоційній сфері – розкриття творчого потенціалу учнів; вміння занурюватися та перейматися характером та образною сферою мистецького твору; відтворення емоційно-образного змісту та художнього образу за допомогою комплексу музичних виражальних засобів під час виконавської діяльності та художнього образу за допомогою комплексу музичних виражальних засобів;

у психомоторній сфері – формування здатності учнів до концентрації уваги; оволодіння базовими навичками та прийомами гри на духовому інструменті, вміння синхронізувати рух пальців і язика з використанням правильного дихання.

2. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Освітній процес у межах типової навчальної програми здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного контролю (концертів, технічних заліків) та підсумкового контролю (контрольних заходів: академічних концертів, іспитів).

Основною формою занять з навчальної дисципліни **«Музичний**

інструмент блок-флейта» є індивідуальний урок. У процесі ведення занять практикується індивідуальний підхід до учнів, враховуються їх вікові психологічні особливості учнів, індивідуальний темп засвоєння ними навчального матеріалу. Тривалість уроку з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій визначається відповідно до встановлених норм чинного законодавства.

Урок проводиться за такою схемою (алгоритмом):

- розігрування (гра довгих нот, гам, вправ тощо);
- учень/учениця ділиться враженнями щодо виконання домашнього завдання;
- перевірка домашнього завдання;
- педагог висловлює свої зауваження та рекомендації щодо виконання домашнього завдання;
- вивчення нового матеріалу;
- нове домашнє завдання.

Рекомендований алгоритм проведення уроку може варіюватися у зв'язку з можливостями та потребами учнів. Гра на інструменті обов'язково повинна чергуватися з вербальним спілкуванням між викладачем та учнем/ученицею. Це обумовлює переключення уваги учнів на опанування навчального матеріалу та сприяє максимальній концентрації на завданнях під час гри на блок-флейті. Бесіди з викладачем під час уроку надають можливість забезпечити індивідуальний підхід до конкретного учня/учениці, сприяють підвищенню інтересу до обраного фаху, виявленню прогалин у навчанні та можливостей подальшої корекції методів/форм викладання навчального матеріалу.

Серед методів навчання, крім традиційних, рекомендовано також застосування інноваційних видів уроків: урок-гра, урок-екскурсія, урок-концерт, урок-вистава, урок-конкурс, урок-квест тощо, що створює поєднання різних видів пізнавальної та творчої діяльності (зокрема, на засадах міждисциплінарної інтеграції). На всіх різновидах уроків можуть використовуватися навчально-ілюстративні матеріали та знання з інших навчальних дисциплін (фах, музична грамота та практичне музикування тощо).

Типовою навчальною програмою передбачені щорічно до 6 резервних годин, які використовуються викладачем для реалізації індивідуального підходу та забезпечення кожного/кожної учня/учениці можливістю опанувати нормативний зміст навчальної дисципліни в індивідуальному темпі. У разі досягнення учнями результатів навчання в межах часу, передбаченого для опанування навчальних модулів, викладач може за рахунок резервного часу планувати інші форми роботи, зокрема, відвідування культурно-мистецьких заходів, інших мистецьких акцій (концертів, конкурсів, вистав, виставок тощо), пов'язаних зі змістом мистецької освіти, передбаченим типовою освітньою програмою.

Викладач має право на академічну свободу (свободу викладання, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі), педагогічну ініціативу та розроблення власного/власної

(авторського/авторської) методу / прийому / методики з описом педагогічної проблеми та оригінальних шляхів її вирішення.

3. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу

Для результативного проведення занять з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта» відповідні приміщення (класи) мають бути забезпечені набором *обов'язкових* матеріально-технічних засобів: індивідуальними музичними інструментами (блок-флейта, кларнет), фортепіано, столом, стільцями, шафою, пюпітром для нот, метрономом, дзеркалом (ширина 0,6–1 м, висота 1,5–2 м), стендом для наочних посібників, наочними матеріалами, літературою з фаху, методичними зразками та *іншими ресурсами* згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами).

Додатково рекомендується використовувати технічне оснащення (комп'ютер, ноутбук, планшет або смартфон), підсилювач звуку з колонкою, звуковідтворюючою апаратурою, Wi-Fi та додаткові музичні інструменти: дитячі шумові та ударні інструменти (для роботи над ритмом з учнями 6-7 років протягом першого року навчання).

4. Нормативний зміст, обсяг навчальної дисципліни та результати навчання

Перший рік навчання

Мета першого року навчання – ознайомлення з інструментом блок-флейта та постановка виконавського апарату.

Очікувані результати учнів наприкінці першого року навчання:

- знає історію виникнення блок-флейти;
- знає назви складових частин інструмента;
- вміє доглядати за інструментом;
- слідкує за виконавською поставою;
- вміє набирати дихання не піднімаючи плечі;
- називає та відтворює на інструменті ноти, які знаходяться на нотному стані від ноти «ре» першої октави до ноти «ля» другої октави;
- знає основні тривалості нот (ціла, половинна, чверть, восьма);
- читає з листа і відтворює на інструменті найпростіший музичний матеріал;
- має уявлення про якісний звук на блок-флейті;
- вміє набирати належну кількість повітря та рівномірно розподіляти видих, зберігаючи динамічну рівність;
- володіє динамічними відтінками *forte* і *piano*;
- знає, що домашня робота повинна тривати не менше ніж 20-25 хвилин на день;
- знає дві тональності Фа-мажор і ре-мінор;

- розрізняє пісенні і танцювальні твори, швидкі й повільні темпи, вмiє визначати настрiй твору;
- виконує художнi твори, передаючи характер та настрiй;
- демонструє початковi навички гри в ансамблi;
- має перший сценiчний досвiд;
- виконує програму з 2 рiзнохарактерних п'єс напам'ять.

Розподiл змiсту типової навчальної програми за модулями першого року навчання

Навчальнi модули	Змiст навчання	Середня кiлькiсть годин	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Донотний перiод навчання. Першi кроки формування виконавського апарату.</p>	<p>Ознайомлення з iнструментом. Iсторiя виникнення блок-флейти. Будова iнструмента. Правила догляду за iнструментом. Постановка рацiонального положення рук та пальцiв з подальшим контролем на кожному уроцi. Поняття правильної виконавської постави. Ознайомлення з азами виконавського дихання. Формування атаки звука. Вивчення аплiкатури в найбільш зручному дiапазонi (вiд ноти «<i>соль</i>» першої октави до ноти «<i>ре</i>» другої октави) Гра з використанням вивченої аплiкатури.</p>	<p style="text-align: center;">16</p>	<p>Знає iсторiю виникнення блок-флейти. Знає назви складових iнструмента. Вмiє доглядати за iнструментом. Слiдкує за виконавською поставою. Вмiє набирати дихання не пiднимаючи плечi. Грає найпростiшi вправи.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Початок застосування нотної грамоти. Розширення аплiкатурного</p>	<p>Формування взаємозв'язку мiж аплiкатурою та графiчним зображенням нот. Читка нот з листа. Набуття основних</p>	<p style="text-align: center;">16</p>	<p>Розрiзняє на нотному станi ноти, аплiкатуру яких вже знає. Грає найпростiшi п'єси по нотах. Використовує правильну</p>

діапазону.	<p>штрихових навичок – <i>detache</i> та <i>legato</i>.</p> <p>Продовження роботи над постановкою виконавського апарату.</p> <p>Вивчення складових системи домашніх занять.</p> <p>Ознайомлення з основами гри під акомпанемент. Вміння показати вступ та слухати партію фортепіано.</p> <p>Вивчення напам'ять найпростіших п'єс танцювального та пісенного характеру.</p> <p>Ознайомлення з правилами концертного виступу; участь у перших концертах (концерти класу, школи тощо).</p>		<p>атаку звука, виконує штрихи <i>detache</i> та <i>legato</i>.</p> <p>Слідкує за поставою, положенням голови та рук.</p> <p>Учні і батьки усвідомлюють важливість регулярних домашніх занять для опанування обсягу типової навчальної програми.</p> <p>Демонструє початкові навички гри в ансамблі з фортепіано.</p> <p>Виконує напам'ять дві різнохарактерні п'єси під час публічного виступу (концерти класу, школи тощо).</p>
<p>Навчальний модуль 3. Основи якості звука. Розширення аплікатурного діапазону.</p>	<p>Вправи на дихання.</p> <p>Гра на кожному уроці довгих звуків (половинні, цілі та бревіси), поступово сповільнюючи темп.</p> <p>Самоконтроль під час подачі повітря (усвідомлення того, що кожна нота потребує різної сили видиху).</p> <p>Робота над якістю звука (звук має бути яскравим, але не форсованим).</p> <p>Розширення аплікатурного діапазону (від ноти «мі» першої октави до ноти «соль» другої).</p> <p>Вивчення першої гами – Фа-мажор. Набуття навичок правильного набирання дихання за</p>	20	<p>Виконує половинні ноти, цілі та бревіси в однаковому темпі.</p> <p>Вміє набирати належну кількість повітря для тривалої ноти та рівноцінно розподіляти видих, зберігаючи динамічну рівність.</p> <p>Під час виконання музичного матеріалу учень грає яскравим нефорсованим звуком.</p> <p>Грає вправи та п'єси в діапазоні від ноти «мі» першої октави до ноти «соль» другої.</p> <p>Виконує гаму Фа-мажор в одну октаву штрихами <i>detache</i> та <i>legato</i>, слідкує за правильним набором дихання. Виконує напам'ять дві</p>

	<p>принципом квадрату.</p> <p>Формування відчуття ансамблевого виконавства.</p> <p>Другий концертний виступ.</p>		<p>різнохарактерні п'єси під час публічного виступу (концерти класу, школи тощо).</p>
<p>Навчальний модуль 4. Використання основних засобів виразності.</p>	<p>Ознайомлення з основами музичної динаміки. Виконання вправ на відпрацювання контрастних динамічних відтінків (<i>forte</i> і <i>piano</i>).</p> <p>Використання динамічних навичок в художніх творах.</p> <p>Розширення аплікатурного діапазону (від ноти «ре» першої октави до ноти «ля» другої).</p> <p>Вивчення тональності ре-мінор (гармонічний та мелодичний види).</p> <p>Ознайомлення з тризвуками. Вивчення тризвуків у тональностях Фа-мажор та ре-мінор.</p> <p>Підготовка до перевідного іспиту.</p>	18	<p>Вміє грати ноту, мотив та музичне речення на <i>forte</i> і <i>piano</i>.</p> <p>Грає гами Фа-мажор і ре-мінор (натуральний та гармонічний види) з тризвуками в прямому русі – штрихами <i>detache</i> та <i>legato</i>, чвертями та восьмими, напам'ять.</p> <p>Виконує художній твір, передаючи його характер та настрій та застосовуючи опановані навички (засоби виразності, темп і штрихи).</p> <p>Виконує на перевідному іспиті програму з 2 різнохарактерних п'єс напам'ять.</p>
Всього годин:		70 (6 – резервні)	

Другий рік навчання

Мета другого року навчання – продовження роботи над формуванням виконавського апарату. Удосконалення й урізноманітнення видів техніки, опанування штрихів та їх використання в різних комбінаціях; вивчення двох різнохарактерних творів відповідної технічної складності.

Очікувані результати учнів наприкінці другого року навчання:

- володіє правильною виконавською поставою;
- володіє азами виконавського дихання;
- вміє виконувати *crescendo* та *diminuendo*, зберігаючи інтонаційну висоту звука;
- володіє азами рівної та контрольованої техніки;

- виконує гами Фа-мажор, ре-мінор, До-мажор та Ре-мажор;
- виконує тризвуки з оберненнями всіх вивчених гам;
- має поняття про тріоль та виконує їх у гамах та п'єсах;
- володіє штрихами *detache*, *legato*, *staccato* та може використовувати їх у різних комбінаціях;
- розрізняє різні характери в музиці та на елементарному рівні може розкрити виразно-сміслові можливості творів.

**Розподіл змісту типової навчальної програми за модулями
другого року навчання**

Навчальні модулі	Зміст навчання	Середня кількість годин	Результати навчання
<p>Навчальний модуль 1. Розвиток контрольованого видиху та правильний розподіл повітря. Штрих <i>staccato</i>.</p>	<p>Продовження роботи над постановкою виконавського апарату.</p> <p>Вправи на дихання.</p> <p>Гра довгими нотами всіх вивчених гам та тризвуків.</p> <p>Ознайомлення зі штрихом <i>staccato</i>.</p> <p>Вивчення гами Ре-мажор. Досягнення ритмічної рівності під час виконання гами. Гра вправ та етюдів в даній тональності.</p>	<p>16</p>	<p>Демонструє під час гри на інструменті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутність будь-яких грубих недоліків постановки виконавського апарату; - правильні виконавські навички, що набувають автоматизму. <p>Вміє контролювати та розподіляти повітря під час виконання послідовності звуків у різних темпах.</p> <p>Грає довгі ноти чистим та динамічно рівним звуком.</p> <p>Виконує гаму Ре-мажор ритмічно рівно штрихами <i>legato</i> і <i>staccato</i> з тризвуками.</p>
<p>Навчальний модуль 2. Гама До-мажор. Ознайомлення з комбінованими штрихами. Формування художнього мислення.</p>	<p>Вивчення гами До-мажор спочатку до ноти «<i>соль</i>» другої октави, а потім до ноти «<i>до</i>» третьої октави.</p> <p>Досягнення ритмічної рівності під час виконання гами. Гра вправ та етюдів у заданій тональності.</p> <p>Ознайомлення зі штрихами: дві ноти <i>legato</i></p>	<p>16</p>	<p>Виконує гаму До-мажор ритмічно рівно всіма відомими штрихами (<i>detache</i>, <i>legato</i>, <i>staccato</i>, по дві ноти <i>legato</i> та комбінованими – дві ноти <i>legato</i>, дві <i>staccato</i> та навпаки).</p> <p>Вміє відобразити художній образ твору (п'єси) за допомогою засобів музичної виразності (темп,</p>

	<p>та чергування дві ноти <i>legato</i> – дві <i>staccato</i> та навпаки.</p> <p>Формування художнього мислення за допомогою асоціативних прикладів: викладач виконує п'єсу, а учні розповідають з якими образами ця п'єса в них асоціюється.</p> <p>Концертний виступ.</p>		<p>динамічні відтінки, артикуляція), які вказані у нотах чи додані викладачем.</p> <p>Виконує під час публічного виступу (концерту класу, школи тощо) напам'ять дві різнохарактерні п'єси відповідної складності, використовуючи усі отримані навички техніки гри, засоби музичної виразності та художньо-образного мислення.</p>
<p>Навчальний модуль 3. Тріолі. Поняття «<i>crescendo</i>» та «<i>diminuendo</i>».</p>	<p>Ознайомлення з тріолями. Гра гам До-мажор та Ре-мажор тріолями штрихами <i>detache</i> та <i>legato</i> по три ноти.</p> <p>Ознайомлення з оберненнями трізвуків, тріолями та квартолями.</p> <p>Поняття «<i>crescendo</i>» та «<i>diminuendo</i>». Практикування цих засобів виразності на довгих нотах по чотири та вісім долей.</p> <p>Концертний виступ.</p>	20	<p>Виконує гами До-мажор та Ре-мажор тріолями штрихами <i>detache</i> та <i>legato</i> по три ноти.</p> <p>Грає трізвуки з оберненням (тріолями та квартолями в тональностях До-мажор та Ре-мажор).</p> <p>Виконує довгі звуки по чотири та вісім долей, поступово збільшуючи (<i>crescendo</i>) та поступово зменшуючи (<i>diminuendo</i>) гучність. Намагається тримати інтонаційну висоту звуку незмінною.</p> <p>Виступає під час концертного виступу з вивченим твором/творами напам'ять.</p>
<p>Навчальний модуль 4. Технічний залік. Підсумковий іспит.</p>	<p>Закріплення усіх набутих за два роки навчання навичок гри на блок-флейті.</p> <p>Технічний залік.</p> <p>Підсумковий іспит за дворічний цикл навчання на блок-флейті.</p>	18	<p>Виконує дві гами (за вибором викладачів-екзаменаторів) з чотирьох вивчених: гами виконуються чвертями, восьмими та тріолями з використанням всіх вивчених штрихів з трізвуками та оберненням трізвуків. Виконує два етюди на різні види техніки.</p>

			На підсумковому іспиті виконує напам'ять два різнохарактерних твори відповідної складності, що включають вивчений матеріал за два роки навчання.
Всього годин:		70 (6 – резервні)	

5. Форми та засоби поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль навчальних досягнень учнів здійснюється на основі систематичного відстеження індивідуального розвитку учнів в освітньому процесі та спрямований на пошук ефективних шляхів розвитку кожного учня/учениці. Визначення особистих результатів та виставлення оцінок не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів.

Навчальні досягнення учня/учениці 1-2 років навчання підлягають **вербальному оцінюванню** (вербальна характеристика навчальних досягнень).

Для поточного контролю навчальних досягнень рекомендується участь учня/учениці у відкритих концертах класу, школи, інших концертних заходах не менше ніж два рази на рік з двома вивченими напам'ять творами.

Проблеми технічного характеру під час гри на блок-флейті, над якими необхідно працювати, фіксуються в робочій документації та обговорюються з учнем/ученицею та їх батьками.

Наприкінці кожного навчального року учень/учениця бере участь у контрольних заходах:

- після першого року навчання – перевідний іспит;
- після другого року навчання – підсумковий іспит.

Підсумковий контроль за рік здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці у формі контрольного заходу, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей. Контрольний захід (перевідний іспит) відбувається наприкінці кожного навчального року і проводиться у вигляді академічного концерту (відкритого або закритого, з урахуванням психологічних особливостей розвитку дитини і його бажання виступати публічно).

На підсумкових контрольних заходах (академічних концертах/іспитах) – наприкінці кожного року навчання виконується програма напам'ять, що відповідає викладеним вимогам типової навчальної програми з демонстрацією опанованих результатів навчання з музичного інструменту блок-флейта.

Оцінювання на завершальному році опанування типової навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Зміст і форми поточного та підсумкового контролю

Рік навчання	Програмні вимоги	
	1 семестр	2 семестр
1	–	Підсумковий контрольний захід: виконання програми з двох різнохарактерних п'єс напам'ять.
2	Виконання напам'ять двох різнохарактерних п'єс відповідної складності, використовуючи усі отримані навички техніки гри, засоби музичної виразності та художньо-образного мислення.	Підсумковий контрольний захід: виконання напам'ять двох різнохарактерних творів відповідної складності, що включають вивчений матеріал за два роки навчання.

6. Критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання

Для оцінювання результатів навчання рекомендується використовувати *формувальне оцінювання*, коли оцінюється саме процес набуття компетентностей.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати освітній поступ учнів; формувати в учнях впевненість у собі, наголошуючи на їх сильних сторонах, а не на помилках, діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їм; підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів; запобігати побоюванням помилитися.

Викладачам під час організації освітнього процесу рекомендується створювати для учня/учениці ситуацію успіху, коли виконання завдання максимально розкриває можливості учня/учениці. Важливим є схвалення навіть незначних досягнень.

Нижче наведено зразок *Свідоцтва досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта»* для учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня, який надає батькам і учню/учениці зрозумілу та структуровану інформацію щодо навчального поступу та набуття компетентностей під час кожного навчального року.

Свідоцтво досягнень з навчальної дисципліни «Музичний інструмент блок-флейта»

Характеристика особистих досягнень учня/учениці	має значні успіхи	демонструє помітний прогрес	досягає результату з допомогою викладача	потребує уваги і допомоги
Виявляє інтерес до навчання.				
Активно, старанно працює на уроці.				
Демонструє постановку виконавського дихання.				
Демонструє правильну поставу корпусу.				

Працює над якістю звука.				
Демонструє сформовані виконавські рухи, їх координацію та синхронізацію (техніки пальців, губ та язика).				
Читає з листа нескладні твори.				
Емоційно-образно виконує музичні твори.				
Самостійно виконує навчальні завдання.				
Знає та дотримується правил поведінки під час мистецьких заходів.				

Оцінювання на завершальному році опанування типової навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учня/учениці з конкретними очікуваними результатами навчання – підсумковими вимогами випускного класу, визначеними типовою навчальною програмою.

7. Список рекомендованої літератури

1. Мазур Я., Чеботарь Д. Блокфлейта. Репертуарний збірник для початківців. Київ : Музична країна, 1984. 20 с.
2. Мальцев Б. А. Школа игры на блокфлейте: учеб. пособ. Санкт-Петербург : Лань; ПЛАНЕТА МУЗЫКИ, 2007. 48 с.
3. Оленчик И. Хрестоматия для блокфлейты : пьесы, этюды и ансамбли. Москва : Современная музыка, 1988. 208 с.
4. Покровский А. В школе и дома : метод. пособ. для обучения игре на блокфлейте. Москва : Советский композитор, 1985. 68 с.
5. Покровский А. Начальные уроки игры на блокфлейте. Москва : Музыка, 1982. 79 с.
6. Пушечников И. Азбука начинающего блокфлейтиста. Москва : Музыка, 2007. 56 с.
7. Пушечников И. Школа игры на блокфлейте. Москва : Музыка, 2007. 80 с.
8. Сторожева Т. Н. Сборник пьес, этюдов и ансамблей для блокфлейты : учеб.-метод. пособ. Пенза : ООО Эмузин, 2004. 80 с.